

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Донецький національний університет економіки І тор-
гівлі імені Михайла Туган-Барановського
Інститут економіки і управління
Кафедра маркетингового менеджменту

Балабанова Л. В., Германчук А. М.

Логістика

підручник

Видавництво "Магнолія 2006"

Львів 2024

УДК 65.012.34 (075.2)
ББК 65.40 я 73
Б 20

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів вищих навчальних закладів

Рецензенти:

Белопольський М. Г., доктор економічних наук, професор;
Краснова В. В., доктор економічних наук, професор;
Петенко І. В., доктор економічних наук, професор;
Фролова Л. В., доктор економічних наук, професор.

Б 20 Балабанова Л.В.

Логістика [Текст] : підручник / Л.В. Балабанова, А.Н. Германчук ; — Львів:
«Магнолія 2006», 2024. — 368 с.

ISBN 978-617-574-077-4

ПП «Магнолія 2006»

Підручник присвячено актуальним теоретичним і методико-прикладним питанням здійснення логістичної діяльності на підприємствах.

У підручнику розкрито концептуальні основи логістики та логістичного менеджменту, визначено категоріальний апарат логістики; розглянуто особливості логістичного підходу до управління матеріальними потоками в сфері постачання, виробництва і розподілу; висвітлено специфіку управління запасами в логістиці, визначено місце складу і транспорту в логістиці, а також висвітлено економічне забезпечення логістики та її значення у підвищенні фінансової стійкості і конкурентоспроможності підприємства.

Підручник призначено для студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів ВНЗ, наукових працівників, керівників та фахівців підприємств, які цікавляться питаннями логістики.

ISBN 978-617-574-077-4

© Балабанова Л.В., Германчук А.М., 2024
© ПП «Магнолія 2006»,
ФОП Марченко Т. В., 2024

ЗМІСТ

Передмова.....	6
----------------	---

Частина 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЛОГІСТИКИ

РОЗДІЛ 1. Логістика у ринковій економіці.....	8
1.1. Поняття й сутність логістики	8
1.2. Передумови й етапи становлення логістики. Мета й завдання логістики	15
1.3. Досвід закордонних країн у використанні концепції логістики	22
1.4. Перспективи розвитку логістики в Україні.....	26
<i>Резюме</i>	31
<i>Контрольні питання</i>	32
РОЗДІЛ 2. Концепція й методологічний апарат інтегрованої логістики	33
2.1. Концептуальні основи інтеграції логістики	33
2.2 Системний підхід як методологічна база логістики	42
2.3 Методологія прийняття рішень у логістиці.....	54
Резюме:	63
Контрольні питання:.....	65
РОЗДІЛ 3. Об'єкти логістичного управління.....	66
3.1. Матеріальний потік і його характеристики	66
3.2. Інформаційні потоки та їх класифікація.....	72
3.3. Фінансові й сервісні потоки.....	80
<i>Резюме</i>	84
<i>Контрольні питання</i>	85
РОЗДІЛ 4. Логістична діяльність і логістичні функції	86
4.1. Основні види логістичної діяльності	86
4.2. Логістичні операції та логістичні функції.....	93
<i>Резюме</i>	104
<i>Контрольні питання</i>	105
РОЗДІЛ 5. Логістичний менеджмент у системі загального менеджменту	106
5.1. Поняття й призначення логістичного менеджменту	106
5.3. Організація логістичної діяльності	128
5.4. Аналіз і контроль логістичної діяльності.....	140
<i>Резюме</i>	150
<i>Контрольні питання</i>	151

Частина 2. ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ ЗА СФЕРАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

РОЗДІЛ 6. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками в сфері постачання	153
6.1. Сутність і завдання логістики закупівель. Організація процесу постачання товарних ресурсів	153
6.2. Організація взаємодії з постачальником.....	163

6.3. Визначення економічного розміру замовлення.....	173
6.4. Система постачань «точно у строк» в закупівельній логістиці.....	179
<i>Резюме</i>	183
<i>Контрольні питання</i>	184
РОЗДІЛ 7. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками в сфері виробництва.....	186
7.1. Логістична концепція організації виробництва	186
7.2. Внутрішньовиробничі логістичні системи: MRP, ERP, KANBAN, OBT	195
<i>Резюме</i>	215
<i>Контрольні питання</i>	216
РОЗДІЛ 8. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками в сфері обігу.....	217
8.1. Сутність і завдання логістики розподілу	217
8.2. Логістичні посередники в дистрибуції, їх класифікація й функції.....	225
8.4. Координація й інтеграція дій логістичних посередників.....	234
8.4. Проектування дистрибутивних систем.....	245
8.5. Мікрологістичні системи DRP, ECR	249
<i>Резюме</i>	257
<i>Контрольні питання</i>	258

Частина 3. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВИДИ ЛОГІСТИКИ ТА ЇХ ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

РОЗДІЛ 9. Логістика запасів.....	260
9.1. Поняття й класифікація запасів	260
9.2. Системи управління запасами	265
9.3. Авс-аналіз і Хуз-аналіз в управлінні товарними запасами	276
<i>Резюме</i>	284
<i>Контрольні питання</i>	284
РОЗДІЛ 10. Логістичний сервіс.....	285
10.1. Технологія роботи із клієнтами	285
10.2. Управління замовленнями в логістиці	291
10.3. Значення й сутність логістичного сервісу	296
10.4. Оцінка якості логістичного сервісу.....	300
<i>Резюме</i>	307
<i>Контрольні питання</i>	308
РОЗДІЛ 11. Склад і транспорт у гостиниці.....	310
11.1. Склад як інтегрована складова частина в логістичному ланцюзі	310
11.2. Логістичний процес на складі та його характеристика	318
11.3. Сутність, завдання й особливості транспортної логістики	325
11.4. Транспортні тарифи і сучасні телекомунікаційні системи с упроводження вантажних перевезень.....	331
<i>Резюме</i>	333
<i>Контрольні питання</i>	334

РОЗДІЛ 12. Економічне забезпечення логістики	336
12.1. Структура та обсяги логістичних витрат.....	336
12.2. Концепція загальних витрат. Облік логістичних витрат.....	341
12.3. Ефективність логістичної системи.....	347
12.4. Логістика як фактор підвищення фінансової стабільності й конкурентоспроможності підприємства.....	353
<i>Резюме</i>	356
<i>Контрольні питання</i>	357
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК.....	358
ПОКАЖЧИКИ.....	362
Предметний покажчик.....	362
Іменний покажчик.....	366

Передмова

У зв'язку із становленням ринкових відносин в нашій країні з'явився і почав активно розвиватися новий науково-практичний напрямок – логістика як засіб забезпечення стійких конкурентних переваг вітчизняних підприємств. Зростаючий інтерес до логістики на Україні обумовлює необхідність підготовки фахівців відповідної кваліфікації, тому дисципліна «Логістика» вже стала невід'ємною складовою навчальних планів багатьох спеціальностей.

Актуальність вивчення цієї дисципліни обумовлена, перш за все, тими потенційними можливостями підвищення ефективності функціонування економічних систем, які притаманні логістичному підходу до управління ресурсами.

Метою вивчення дисципліни “Логістика” є формування у студентів системних знань і розуміння концептуальних основ логістики, теорії і практики розвитку цього напрямку і придбання навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах.

Завданнями дисципліни є:

1. Надання студентам знань про актуальність, перспективи і необхідність вивчення дисципліни на сучасному етапі розвитку ринкових відносин, а також розкриття передумов і етапів розвитку логістики.
2. Ознайомлення студентів з сутністю логістики, її цілями, завданнями і функціями, а також основними концепціями її розвитку.
3. Надання студентам знань про найбільш важливі категорії і поняття логістики, а саме логістичні системи, потоки в логістичних системах, логістичні операції.
4. Забезпечення засвоєння студентами особливостей функціонального логістичного менеджменту, який передбачає вивчення окремих функціональних областей логістики: постачання, виробництво, розподіл, склад, транспорт, запаси, сервіс.
5. Оволодіння студентами методичним інструментарієм розробки і реалізації завдань логістики.
6. Ознайомлення студентів з інформаційною та адміністративно-правовою підтримкою логістичного менеджменту.
7. Придбання студентами практичних навичок аналізу і управління логістичними системами, розробки і прийняття управлінських рішень щодо оптимізації логістичних систем.
8. Оволодіння студентами навичками логістичного мислення і розробки пропозицій щодо вдосконалення логістичних систем і механізмів їх функціонування

Підручник підготовлено з урахуванням вимог галузевого стандарту вищої освіти з напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Зміст підручника складається з трьох частин і 12 розділів, 42 підрозділів.

Перша частина підручника «Концептуальні основи логістики» розкриває сутність, цілі та задачі логістики, передумови й етапи її становлення, висвітлює концепцію і методологічний апарат інтегрованої логістики, надає характеристику об'єктам

логістичного управління, логістичним операціям і функціям, а також надає характеристику логістичного менеджменту в системі загального менеджменту.

У другій частині підручника «Логістичний підхід до управління матеріальними потоками за сферами діяльності» розкрито логістичний підхід до управління матеріальними потоками в сфері постачання, виробництва і розподілу.

У третій частині підручника «Функціональні види логістики та їх економічне забезпечення» висвітлені питання управління запасами на підприємствах, технології роботи з клієнтами та логістичного обслуговування споживачів, логістики складування, транспортної логістики, а також економічне забезпечення логістики.

Робота з представленим підручником ставить своєю метою забезпечення теоретичної, методичної і практичної підготовки студентів економічних спеціальностей до здійснення логістичної діяльності у підприємствах різних форм власності.

Навчальне видання

**Балабанова Людмила Веніамінівна
Германчук Алла Миколаївна**

Логістика

Навчальний посібник

Керівник видавничого проекту *В. М. Піча*

Підписано до друку з оригінал-макета.
Формат 64 × 80/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс Нью Роман.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 29,9.

ПП “Магнолія 2006”
м. Львів-53, 79053, Україна, тел.+380503701957
e-mail: magnol06@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 2534 від 21.06.2006 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Видавець Марченко Т. В.
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року, видане
Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та
радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця ФОП Марченко Т. В.